

overlade til selve Domstolene, hvem de ville indkalde. — Der er endnu kun et eneste Punkt, som jeg særlig vil adressere til den høitærede Justitsminister, hvortil jeg kunde ønske at faae en Forandring. Der staar nemlig i § 5, at „de under Søforhøret afgivne Forklaringer blive at bekræfte med Ed.“ Det har mange Gange generet mig i meget høi Grad at modtage disse edelige Forklaringer af Mandstabet. I Reglen staa de og forstaa ikke en Smule af det Hele, men række blot Fingrene i Beiret, og man kan faae dem til at gjøre Ed omtrent paa, hvad det skal være. Det er en Ulempe ved den hele Retsspleie, at disse Eder bruges altfor meget; det vilde være ønskeligt, om man kunde gaa den modsatte Vej af den, § 5 her gaar, og bestemme, at Retten skulde være beføjet til at undlade at tage dem i Ed, undtagen hvor selve Sagens Vigtighed medfører Nødvendigheden deraf. For dem, der kjende nøie til disse Forhold, er det virkelig en stor Pine at modtage disse Edsaffælgelser. — Særligt skal jeg, som sagt, aldeles slutte mig til Lovforlaget; jeg har kun gjort disse Bemærkninger af Hensyn til det eventuelle ærede Udvalg.

Justitsministeren (Nellemann): Jeg skal i mine Bemærkninger, saavidt muligt, undgaa at komme ind paa Detailler, som ikke have videre Betydning i og for sig, som ere af den Bestaafenhed, at de ikke hænge sammen med Grundsetninger af større Betydning, og jeg skal navnlig heller ikke komme ind paa egentlige Sprogspørgsmaal, da jeg antager, at det vil føre for vidt. Der er vistnok ingen Linie i nogen Lov, hvor man ikke kan drage saadanne Ting ind under Diskussionen, som f. Ex., om der ikke istedetfor: „Med denne Anmeldelse bør følge en Udskrift“ skal staa: „Med denne Anmeldelse bør der følge en Udskrift“ osv., eller om der ikke i Stedet for: „Svad der om det Foresaldne er tilført Stibsdagbogen“, skal staa: „Om det, som om det Foresaldne er tilført Stibsdagbogen“. Paa den Maade kan man sikkert gennemgaa enhver Lov i Verden og ved hver enkelt Linie reise det Spørgsmaal, om man ikke hellere skulde bruge andre Udtryk end dem, der ere brugte. Om man f. Ex. skal bruge „der“ i Stedet for „som“, eller omvendt „som“ i Stedet for „der“, er ogsaa Noget, der kan tvistes om. Men det er Ulsammen Smagsager, som jeg ikke skal opholde Thinget længere ved. Jeg skal derimod berøre nogle af de Punkter, som kunne antages at have nogen Indflydelse paa selve Realiteten af Sagen, om jeg maa udtrykke mig saa, paa de Tanker, man ønsker udtrykke i Lovforlaget, og ikke saa meget paa den Form, som er valgt for at udtrykke dem. Først vil jeg lige overfor den ærede første Læser, det ærede 9de kongevalgte Medlem (Luzen), bemærke, at der fra hans Side vistnok ligger en Misforstaaelse til Grund, naar han udtalte, at han savnede en Be-

stemmelse om, at man kunde tilkalde teknisk Assistance af anden Art end den, Lovforlaget hjemler Udgang til, at man altsaa forsaavidt kunde kalde f. Ex. maskintyndige Folk til i saadanne Tilfælde, hvor Bisidderne blot vare ganske almindelige Søkyndige, og den ærede Læser yttrede tillige, at hans Mening ikke var, at saadanne tekniske Raadgivere skulde være Medlemmer af Retten, men kun at Retten skulde have Udgang til at høre deres Skjøn. Jeg vil bemærke, at det behøves der ikke nogen Bestemmelse til, det følger af Lovgivningens almindelige Regler, at enhver Undersøgelsesret er berettiget til at udmelde Skjønsmænd for at give den Oplysning om saadanne enkelte tekniske Spørgsmaal, som maatte foresalde. Det ærede Medlem, som ikke er Jurist, har maasse ikke vidst det; men det følger af Sagens Natur og af vor hele Procesmaades Indretning, at i alt Fald i alle Sager, der behandles kriminel, har Dommeren Lov dertil, der behøves derfor ikke særlig Anvisning derpaa; er der et Spørgsmaal, hvor han behøver maskintyndige Mænds Skjøn, kan han udmelde saadanne til at give et Skjøn til Beileddning for Retten. — Jeg kommer nu til nogle af de Bemærkninger, der fremkom fra den næste Læser, som havde Ordet idag (Rump). Han gjorde strax i Begyndelsen af sit Foredrag en Bemærkning, som ganske vist vil have betydelig reel Interesse med Hensyn til Lovforlaget, og som jeg for Resten ogsaa tror hører til de Ting, der sikkert ville fremfalde megen Meningsforskjel; men jeg vil rigtignok tilføje, at jeg tror, at kun de Færreste ville være enige med ham. Det er imidlertid et Spørgsmaal, som vistnok vil fremfalde megen Meningsforskjel, og som forsaavidt egner sig til at drøftes. Det ærede Medlem mente nemlig, da han omtalte de sagkyndige Mænd, at de ikke burde deltage i Raadømmelsen, men kun i Undersøgelsen. Jeg tror ikke, at det vilde være rigtigt, jeg tror, at det er rigtigt, at det er i sin Orden, at de ogsaa deltage i Raadømmelsen, og jeg kan egentlig ikke se, hvorfor det skulde blive overflødig. Det er jo nemlig ofte ganske de samme Skjønsspørgsmaal, som ville komme til at foreligge ved den endelige Raadømmelse som ved Undersøgelsen. Naar det ved den endelige Raadømmelse til Exempel skal afgjøres, om Skipperen har udvist flet Sømandsskab og som Jølge deraf skal muldres, straffes med Fængsel eller muligen berøves sin Ret til at udøve Skippernæring, saa er det jo et Skjøn, som er af teknisk Natur, og ligesaa vel som der kan være Grund til at benytte de søkyndige Mænds Hjælp ved Undersøgelsen, hvor man vil forberede de Data, paa hvilke Dommen skal bygges, ligesaa vel kan man behøve de Søkyndiges Hjælp, naar der paa disse Data skal bygges en Dom, naar det skal afgjøres, om man, efter som Sagen nu er oplyst, om det og det er flet, eller det ikke er flet, kan sige, at dette udviser flet Sømands-